

Õiguskantsleri Kantselei

Maarja-Liisa Lepsalu
Toila vallavalitsus
maarjaliisa.lepsalu@toila.ee

Teie 06.12.2021 nr

Meie 26.01.2022 nr 16-5/220143/2200535

Noorte osalemine vallavolikogu komisjonide töös

Austatud Maarja-Liisa Lepsalu

Küsisite õiguskantslerilt, kas alaealised noortevolikogu esindajad võivad osaleda vallavolikogu alatiste komisjonide töös ning kas neil peab selleks olema vanema nõusolek.

On väga tervitatav, et Toila vallas kaasatakse noori aktiivselt volikogu töösse. Laste ja noorte õigust osaleda oma elu puudutavate otsuste tegemisel on rõhutatud nii [ÜRO lapse õiguste konventsioonis](#) (art 12 lg 1) kui ka [lastekaitseaduses](#) (§ 5 p 4).

[Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) (KOKS) järgi võivad linna- või vallavolikogu komisjoni (v.a revisjonikomisjoni) kuuluda ka inimesed, kes pole volikogu liikmed. Komisjonide esimehed ja aseesimehed tuleb valida volikogu liikmete hulgast. Teised komisjoni liikmed kinnitatakse komisjoni esimehe ettepaneku alusel, seejuures arvestatakse ka erakondade ja valimisliitude esitatud ettepanekuid (KOKS § 47 lg 1).

Kohalikul omavalitsusel on enesekorraldusõigus ning sellest lähtudes jätab KOKS linna- või vallavolikogu otsustada, kas ja mis ulatuses kaasata volikogu komisjonide liikmeteks inimesi väljastpoolt volikogu ning kas neil inimestel, kes ei ole volikogu liikmed, on komisjonis hääleõigus. Volikogu komisjoni moodustamise kord ning tegevuse alused ja kord tuleb sätestada valla või linna põhimääruses (KOKS § 47 lg 2 ja § 8 lg 1 p 1).

Komisjonide koosseisust olenemata on volikogul õigus otsustada seaduse raames kõiki olulisi kohaliku elu küsimusi ja kehtestada õigusakte. KOKS-is käsitletakse volikogu komisjone nn ettevalmistavate komisjonidena. Volikogu komisjonid osalevad küll volikogu õigusaktide eelnõude menetlemisel, kuid volikogu asemel nad õigusakte ei kehtesta. Ka [Toila valla põhimääruse](#) § 10 lõike 3 järgi on komisjoni ettepanekud ja seisukohad volikogu õigusaktide vastuvõtmisel soovitusliku iseloomuga.

[Noorsootöö seaduse](#) (NTS) § 3 punkti 6 järgi on noortevolikogu noortest koosnev nõuandva õigusega osaluskoogu, mis tegutseb valla- või linnavolikogu juures. Seaduse tähenduses on noored vanuses 7–26 eluaastat (NTS § 3 p 1). Noortevolikogu saab arutada valla või linna pädevusse kuuluvaid noori puudutavaid küsimusi ning teha nende kohta ettepanekuid valla- või linnavolikogule ja valla- või linnavalitsusele, lähtudes noorte vajadustest ja huvidest (NTS § 9 lg 1).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

KOKS ega NTS ei välista, et noortekogu annab kohaliku omavalitsuse organitele nõu muu hulgas oma esindajate kaudu, kes kuuluvad volikogu komisjonidesse. Noortevolikogu esindajate osalemist vallavolikogu komisjonide töös ei reguleeri (ega välista) ka Toila valla põhimäärus ega [noortevolikogu põhimäärus](#). Vastupidi, nõnda võib olla veelgi parem noorte häält kohalike otsuste tegemisel kuuldavaks teha ja arvesse võtta.

Oluline on, et kohalik omavalitsus tagaks noortele kohalike otsuste tegemisel sisulise, mitte vaid näilise osalemise võimaluse. Näiteks lähevad noortele korda sellised teemad nagu turvaline liikluskorraldus, mitmekesised vaba aja veetmise võimalused ja ohtlike paikade korrastamine. Nii selgus Õiguskantsleri Kantslei korraldatud [fotovõistlusest ja aruteludest](#) noortega enne 2021. aasta kohalike volikogude valimisi.

Toila valla põhimääruse § 9 lõikes 7 on sätestatud, et komisjoni koosseis kinnitatakse komisjoni esimehe ettepanekul volikogu poolthälteenamusega avalikul hääletamisel. Komisjoni liikmeks astumise nõusolek esitatakse komisjoni esimehele.

Kas alaealise puhul on komisjoni liikmeks astumiseks vaja vanema nõusolekut või mitte, pole seaduses reguleeritud. Sellele küsimusele vastame pärast põhjalikumat analüüsi.

Loodan, et neist selgitustest on abi. Soovin noortele edu ja ärksat meelt kohalikus elus kaasa rääkida.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Andres Aru

laste ja noorte õiguste osakonna juhataja-õiguskantsleri nõunik
õiguskantsleri volitusel